

Indhold

Resumé	2
Centrale konklusioner	3
Baggrund	7
Evaluering	9
Tema 1: Det skøre og skæve	9
At åbne verden op og at have højt til loftet	9
Ud af komfortzonen	10
Det kreative/performative	10
Tema 2: Artisterne	11
Artisten som rollemodel	12
Artisten som underviser	12
Artisternes rolle, lærerens rolle	14
Tema 3: At bruge kroppen – sammen	16
Det ikke-boglige	16
Sammenhold og samarbejde	16
Berøring	17
Tema 4: Et kærkoment tilbud	18
Inspiration	18
At blive set	19
At fejle	19
Et fleksibelt tilbud	20
Et bæredygtigt tilbud	21
Opsummering	23
Anbefalinger til mulig handling	25
Empiri, validitet og reliabilitet	26
Nøgletal for udbredelsen af Nycirkus på Skemaet 2014-19	27

Resumé

Denne kvalitative evaluering af projektet Nycirkus på Skemaet ligger i forlængelse af den tidligere kvantitative evaluering af fase 1 foretaget af TSE CONSULTING i efteråret 2014. Med fokus på nycirkus som fysisk-kreativ lærings- og kunstform har formålet med projektet været at udnytte og udvikle genrens unikke pædagogiske potentiale, specifikt i forhold til elever i udskolingen (6.-9. klasse). Projektperioden, som denne evaluering baseres på, har løbet fra september 2017 til marts 2018, og heri har ligeledes været realiseret en række nycirkus-workshops landet over med fokus på nycirkus som fysisk, kreativ og social læring og som et oplagt element i den nye heldagsskole. Denne kvalitative undersøgelse har gennem observation og interviews forholdt sig til læreres og elevers oplevelser med de afviklede workshops samt de kommunalt ansattes vurdering af relevans og bæredygtighed. De spørgsmål, der er søgt besvaret er: Hvorfor gøre Nycirkus på Skemaet OG hvordan gøre Nycirkus på Skemaet?

Undersøgelsen tilbyder følgende tre perspektiver:

- Kommuner
- Lærere
- Elever

Evalueringen går på tværs af de tre perspektiver og fordeler sig uafhængigt af køn, alder og position i fire overordnede temaer:

- Det skøre og skæve
- Artisterne
- At bruge kroppen – sammen
- Et kærligt tilbud

Formålet med undersøgelsen var helt overordnet at få indsigt i

- Kommunerne: Bæredygtighed og relevans – hvorfor og hvordan
- Lærere og elever: Læringsudbytter (fysisk, kreativt, socialt) – hvad, hvorfor og hvordan

Centrale konklusioner

Evalueringsens centrale konklusioner er kort sammenfattet nedenfor med udgangspunkt i de fire temaer:

Tema 1: Det skøre og skæve

Undersøgelsen peger på betydningen af nycirkus som et frisk pust i skolernes hverdag, både der hvor aktiviteten foregår på skolen, og der hvor den foregår ude af huset. Det er gennemgående, at nycirkus som 'det skøre og skæve' bliver betragtet som en kvalitet, og dette går på tværs af undersøgelsens tre perspektiver: kommunerne, lærerne og eleverne. Her lever projektet altså på en forforståelse af nycirkus som det skøre og skæve.

- De involverede voksne (lærere og kommunalt ansatte) vælger mange gange nycirkus på skemaet, fordi det bringer noget nyt og anderledes med sig, og dermed er med til at understøtte deres image af at være 'friske'. Dog kan nycirkus og dertil knyttede forestillinger også have en negativ klang.
- Projektet bibringer til idrætsfaget muligheden for ikke bare at genskabe og omskabe men at nyskabe.
- Nycirkus på Skemaet giver anledning til at udvide elevernes forestilling om kunst, og i bedste fald at gøre cirkus tilgængeligt. Tilgængelighed optræder også i elevernes udtalelser, hvor der ligger en skjult begejstring over den verden, der åbner sig, som de ikke vidste fandtes.
- Eleverne bliver inviteret til at træde ud af deres komfortzone ved at blive præsenteret for noget, der adskiller sig markant og væsentligt fra deres vante og trygge rammer. Det fremtræder, at særligt de kropsligt orienterede elever finder aktiviteten attraktiv, og at også de får anledning til at bryde nogle grænser med passende progression i øvelserne. Øvelsesvalg synes at give anledning til en tilbagevenden til noget genkendeligt fra barndommens bevægelsesmønstre, hvilket gør aktiviteten tilgængelig.
- Særligt det element, der omhandler kreativitet og det performative får meget omtale fra alle tre parter. De fleste gange har workshoppen været afviklet i tilknytning til idrætsfaget, og her byder nycirkus på et definitivt alternativ, fordi konkurrenceelementet i denne form for workshop synes at være skrevet ud. Samtidig bliver det fremhævet, at netop det kreative og performative er noget af det, eleverne finder mest krævende.
- Flere, særligt lærere, efterspørger et mere udtalt fokus på nycirkus som genre for at løfte det fra at være akrobatiktræning til noget mere kunstnerisk orienteret. Dette er dog et paradoks, idet netop akrobatikken synes at være det umiddelbart mest tilgængelige direkte ind i idrætsundervisningen.
- En anden reference til idrætsundervisningen er 'mestring', det at være god til noget, som artisterne i udtalt grad er eksponenter for, og det udtrykkes som en gevinst, at nycirkus giver eleverne mulighed for at gå ind i en anden virkelighed i kraft af den illusion, artisten kan skabe med sit kropslige udtryk.

Tema 2: Artisterne

Alle tre typer grupper kommer uopfordret ind på artisternes rolle, både som undervisere og som rollemodeller. Undersøgelsen peger på betydningen af artisternes tilgang til eleverne som helt væsentlig for nogle gennemgående positivt evaluerede forløb. Det er fremherskende, at kunstnerne får ros for deres måde at tilgå eleverne. Her byder undersøgelsen på et perspektiv på underviserrollen, der egentlig ikke var tænkt ind i designet af undersøgelsen.

- Alle tre parter, dog særligt lærerne, har øje for, at kunstnerne fremstår som en anden slags voksne. Særligt har lærerne øje for den merværdi, der kan ligge i, at kunstnerne optræder som rollemodeller for eleverne ved at bringe et potentielt nyt perspektiv ind i deres liv ved at udvise målrettethed og passion.
- Flere nævner det forhold, at kunstnerne selvsagt ikke er uddannede lærere eller pædagoger, men at det oftest opleves som en styrke, fordi umiddelbarhed i mødet med eleverne samt begejstring bærer igennem. Dog nævnes det, at kunstnerne også kan finde på at skælde ud, måske fordi de stiller større krav, end eleverne tilsyneladende kan honorere. Og der er også tilfælde, hvor kunstnerne opleves sure og lidt ugidelige.
- En lærer oplever kunstnernes samarbejde som nyttigt i forhold til at repræsentere forskellige lærerroller: Den skrappe, den bløde osv.
- Kunstnernes specialisering udi en niche fremhæves som en mulig inspiration, idet det vurderes, at det er godt for eleverne at møde nogle, der gået langt for at nå en faglighed. Samtidig betyder denne raffinerede specialisering, at det faglige udbytte potentielt højnes, og tilbuddet matcher op mod øvrige tilbud på markedet.
- Et andet forhold vedrørende kunstneren som underviser er deres rummelighed i forhold til larm og ballade, måske fordi nogle af dem selv engang var dem, der ikke kunne sidde stille i skolen. Det ses, at særligt 'de vilde unger' her tilbydes et læringsrum og en anerkendelse grundet kunstnerens tilsyneladende genkendelse (af egen skolegang).
- I nogle tilfælde foregik workshoppen i samarbejde med lokale børnecirkus og deres tilknyttede kunstnerne, som eleverne således ligeledes mødte som undervisere. Fra elevernes side bliver der peget på, at kunstnerne her kan komme til at være lidt for seriøse, så det kommer til at føles stift og tørt. Her problematiseres kunstnerens tilgang til at lære fra sig ud fra en italesættelse af, at ikke alle elever på forhånd nødvendigvis har en naturlig interesse for cirkus.
- Generelt er der udbredt tilfredshed med kunstnerne som undervisere, dog kan lærerne have en fornemmelse af at være overflødige, og samtidig kræver det af de tilstedeværende lærere, at de accepterer præmissen om, at de ikke selv har tilrettelagt og gennemfører aktiviteten.
- Yderligere bliver der peget på, at en gentagelse af forløbet vil give mulighed for at udbygge samarbejdet mellem kunstner og lærere og justere indholdet i forhold til den konkrete klasses behov, evt. med en mellemliggende periode, for at give lærere og elever mulighed for at arbejde selvstændig med stoffet.

Tema 3: At bruge kroppen – sammen

Dette tema handler om det kropslige aspekt, altså et isoleret blik på ét af de tre ben (det fysiske, kreative og sociale), som udgør den samlede sølje, på hvilken afsættet for workshoppen udspringer. Dette kropslige aspekt trækker dog samtidig tråde ind i forestillingen om det sociale udbytte, og det kreative er behandlet ovenfor. I dette tema fremkommer særligt tre forhold: Det ikke-boglige, det at arbejde kropsligt sammen om noget, og noget om berøring.

- Workshoppen er blot et tilbud ud af rigtig mange henvendelser, som skolerne får, og her træder det frem som noget positivt, at indholdet adskiller sig væsentligt fra mange af de øvrige tilbud ved at være ikke-bogligt og noget andet end "røv-til-sæde" undervisning, der måske netop kan appellere til de elever, der ikke er så klassisk skolestærke. Samtidig påpeges det, at netop det at opleve noget på egen krop giver mulighed for at huske på en anden måde, og her indplacerer projektet sig blandt andre projekter, der på forskellig vis betoner oplevelsen som central i forhold til læringsudbyttet.
- Sammenhold og samarbejde fremstår centralt for lærere, elever og kommunalt ansatte – for lærerne som noget, de ser udspille sig anderledes end i andre fag, for eleverne som en mulighed for at være fælles om noget andet end vanligt, og for de kommunalt ansatte som et ideal/potentiale.
- Det at samarbejde om noget kropsligt giver tilsyneladende eleverne mulighed for at indtage nogle nye roller i elevgruppen, hvilket kan have betydning for sammenholdet.
- Sammenhold opstår i kraft af aktiviteten (nycirkus) og er altså en slags afledt effekt.
- Afstanden mellem eleverne bliver bogstaveligt mindre både under og efter aktiviteten.
- Artisternes kropslighed giver dem en naturlighed i mødet med eleverne, hvor berøring synes velkomment.

Tema 4: Et kærkomment tilbud

Nycirkus på Skemaet bliver betragtet som et kærkomment tilbud, af lærerne i forhold til at indfri visse læringsmål, og af eleverne for at slippe for visse andre fag. Ydermere roses artisterne for deres evne til at se eleverne og til at tillade fejl. Workshopen betragtes som et fleksibelt tilbud i kraft af udbyders velvilje til at målrette tilbuddet. Desuden betragtes workshopen som et bæredygtigt tilbud i og med, at alle lærere uden undtagelse angiver, at de ønsker sig forløbet gentaget.

- Infomaterialet fungerer tilfredsstillende i forhold til at koble til læringsmålene, hvilket gør det let for lærerne at se nytteværdien, særligt ind i idrætsfaget.
- De tilstedeværende lærere brugte i nogle tilfælde anledningen til selv at lade sig inspirere, hvilket er kærkomment i forhold til at skulle afsted på kursus.
- Eleverne finder også tilbuddet kærkomment, dog mere vilkårligt, forstået på den måde, at det mere går på at slippe for visse fag end et egentlig tilvalg af cirkus.
- Workshopen er inkluderende i sit udgangspunkt, alle har en plads, og der skal ikke kæmpes om pladserne. Cirkus' tilgang til bevægelse afspejler sig tilsyneladende positivt i elevernes deltagelsesgrad, og workshopen prioriterer vedholdenhed og deltagelse.
- Det er tid og plads til at fejle, og der er et fælles afsæt, fordi de færreste elever har en referenceramme at læne sig ind i.
- Materialet er godt beskrevet og fungerer fint også som udgangspunkt for 'oversættelse' for at matche den pågældende kommunes øvrige tilbud på området. Dog kommer information om workshopen tilsyneladende kun i meget begrænset omfang til elevernes kendskab.
- De workshops, der er foregået ude af huset, er kærkomne alene for at bryde hverdagens trummerum. Dette er dog selvklart mere tidskrævende end at få folk ind udefra.
- Samtlige lærere tilkendegiver, at de ønsker sig at kunne gentage forløbet, dette dog uden tanke på økonomien, men alene vurderet på udfaldet af workshopen.
- Eleverne peger på, at workshopen vil være mere bæredygtig i indskolingen, hvis det er for at få flere til at gå til cirkus, fordi de selv (udskolingen) allerede er optaget af andet, som de ikke er klar til at give slip på.
- I puljen af bud på, hvordan idéen bliver bæredygtig, ligger et forslag om at gøre kommunikationsmaterialet endda mere konkret, og det samme gælder den eksisterende film, der skal indeholde klip fra afviklede forløb.

Baggrund

Nycirkus på Skemaet har 2014-19 bragt nycirkus ind i undervisningen på skoler over hele landet. Nycirkus er en kunstart og en bevægelsesform, der kombinerer fysisk, kreativ og social læring, og projektets formål var at udnytte genrens unikke pædagogiske potentiale i forhold til børn og unge.

Projektet havde fokus på de ældre børn (6.-9. klasse) med 1-5 dages workshops afholdt primært på skolerne og i enkelte tilfælde i lokale kultur-/cirkus-/sports-/bevægelseshuse. Der blev også tilbudt og afholdt lærerworkshops på skoler og uddannelsesinstitutioner. De unge blev introduceret til gulvakrobatik, partnerakrobatik, luftakrobatik, jonglering samt fysisk scenekunst/teater og sluttede oftest af med en elevudviklet visning, der sigtede mod kreativt at kombinere og fortolke de forskellige discipliner.

Københavns Internationale Teater (KIT) ansøgte i januar 2014 Nordea-fonden om 5.576.000 kr. til projektet Nycirkus på Skemaet, hvilket blev bevilget i marts 2014.

De første workshops blev afholdt i sensommeren/efteråret 2014 sideløbende med implementeringen af den nye skolereform og heldagsskolen med de nye krav om daglig bevægelse i undervisningen og varierede undervisningsformer.

KIT iværksatte undervisningsprojektet ud fra et ønske om at bidrage med et læringsredskab, der har fokus på at uddanne hele mennesket. Nycirkus har ikke fokus på udelukkende at opøve kognitive færdigheder som i de fleste undervisningsformer, men på at sætte dem i en større kontekst og lade kognition, kreativitet, krop og sociale evner arbejde sammen.

I kontrast til tidens tendens er der ikke fokus på det kropsligt sublime, men på det egenartede udtryk og på at bidrage med sin egen personlige vinkel på disciplinen/aktiviteten. Det er bl.a. her, nycirkus adskiller sig fra det traditionelle cirkus og giver langt mere plads til individet og det personlige præg. Nycirkus indeholder det spektakulære, det grænseoverskridende og det underholdende fra det traditionelle cirkus og har ligeledes en klar relation til den folkelige gymnastik/akrobatik og idrætssektoren såvel som til street-kultur med skate-miljøet, parkour mv. Samtidig indeholder nycirkus det kreativt fornyende og det tematisk fordybende fra scenekunstens verden.

Ønsket var gennem nycirkus-undervisningen at opmuntre de unge til at overskride fysiske og psykiske grænser, at få succesoplevelser ved at lære eller turde noget nyt og herigennem udvikle deres forhold til sig selv og til deres krop.

Ønsket om at implementere nycirkus-undervisning i folkeskolen byggede desuden på andre landes erfaringer med nycirkus som en inkluderende læringsform, der har potentiale til at engagere elever på tværs af køn samt social og kulturel baggrund. Det er desuden en fysisk og kreativ aktivitet, hvor kun meget få elever har forkundskaber, og hvor man derfor kan arbejde med en gruppe unge ud fra samme niveau.

Den oprindelige treårige plan for undervisningsprojektet byggede på en forventning om, at den bedste implementering af projektet ville finde sted ved at brede aktiviteterne ud til flere og flere kommuner/byer år for år. Dog viste det sig efterhånden at kræve uforholdsmæssigt mange ressourcer at igangsætte nycirkus-forløb hos nye partnere, som efterfølgende ikke kunne følge op med lokale midler til at gentage aktiviteterne, eller hvor personalet og dermed prioriteringerne skiftede.

Projektforløbet blev derfor justeret til efter de første tre år at fokusere på de kommuner og samarbejdspartnere, hvor arbejdet med nycirkus fungerede bedst, hvor det blev prioriteret tidsmæssigt og økonomisk, og hvor der var størst mulighed for forankring efter projektets udløb.

Nøgletal for Nycirkus på Skemaet 2014-19**Antal elever:** 7959**Antal lærere:** 396**Antal hele aktivitetsdage:** 387**Antal kommuner/byer:** 20 - København, Frederiksberg, Tårnby, Rødovre, Hvidovre, Brøndby, Roskilde, Helsingør, Ballerup, Furesø, Rudersdal, Halsnæs, Hørsholm, Guldborgsund, Sønderborg, Randers, Aarhus, Aalborg, Thisted, Skagen**Antal skoler/institutioner:** 119 forskellige – hvoraf adskillige har haft flere nycirkus-forløb**Antal undervisere:** 60

Evaluering

Tema 1: Det skøre og skæve

Undersøgelsen peger på betydningen af nycirkus som et frisk pust i skolernes hverdag, både der hvor aktiviteten foregår på skolen, og der hvor den foregår ude af huset. Det er gennemgående, at nycirkus som 'det skøre og skæve' bliver betragtet som en kvalitet, og dette går på tværs af undersøgelsens tre perspektiver: kommunerne, lærerne og eleverne. Her lever projektet altså på en forforståelse af nycirkus som det skøre og skæve.

At åbne verden op og at have højt til loftet

Typisk ser den pågældende skole eller skolens kontaktperson cirkus som et frisk pust, der bekræfter deres selvforståelse af, "at denne her skole er i hvert fald som regel frisk, når der kommer noget nyt" (AS 111017, 2:37). Det samme gør sig i udtalt grad gældende i kommunerne, hvor tilbuddet åbner op og giver anledning til at slå lidt ud med armene og drømme: "Altså, kan vi få noget nyt op og stå? Kan vi etablere en forening? Eller måske få et fællestilbud op og stå i ungdomsskolen? Kunne vi ... Skabe lidt udvikling ... Derfor gav det bare rigtig god mening at gå ind i." (SE 301017, 8:290-299). Vi ser på forskellig vis, at nycirkus på skemaet og måske cirkus som fortælling passer godt ind i både skolers og kommuners (og enkeltpersoners) egenfortællinger om at være lidt friske.

Cirkus som appel er gennemgående, dog er der en enkelt lærer, der mener, at: "Det kunne være hensigtsmæssigt at ændre navnet, fordi cirkus kan have negative konnotationer." (CH 220917: 13,561-14,395). Det er velkendt, at cirkus kan dele vandene, og her opstår et paradoks i på den ene side netop at slå på 'fortællingen', samtidig med at andre kan have brug for at nedtone den.

En lærer påpeger kedsommeligheden og manglen på fantasi i idrætsfaget blandt elever og lærere og peger på muligheden for med nycirkus ikke bare at genskabe og omskabe men at nyskabe (AS 111017, 4:123-141). Også her fremgår det, at nycirkus giver anledning til at bringe noget nyt ind til gavn for lærere og elever.

Vi finder også andre motiver for at indgå i samarbejdet, bl.a. vigtigheden af at udvide/udfordre et snævert kunstsyn og gøre cirkus tilgængeligt: "For os handler det om at åbne børnenes øjne." (AA 311017: 2, 46). Denne intention/vision handler om, at den pågældende kommunes øvrige kulturtilbud til børn ligger på et geografisk relativt afgrænset område (på nær børnecirkus), og at det derfor er særlig vigtigt at skabe opmærksomhed om, at (ny)cirkus også findes, for at børnene forstår, at kulturbegrebet er bredere end teater-, medie- og musikskole.

En gruppe elever, der fik muligheden for at tage til et lokalt børnecirkus, vidste ikke, at det fandtes: "Jeg har aldrig sådan rigtig tænkt over, at der lå et cirkus der. Det er noget, som ligesom ligger lidt skjult, hvor man faktisk slet ikke kender til det, men altså man er jo gået forbi mange gange måske, og så har man bare aldrig lagt mærke til det. [...] Der var en skjult indgang... Der var sådan en stor graffitivæg med klovne og sådan noget, og så var der en slags lille legehuse, som bare kom ud af

væggen, og der skulle man så gå ind.” (FAB 061117: 4, 124-136). Det er som om, at der åbner sig en ny verden for denne gruppe elever bag graffitivæggen. Citatet peger på, at nycirkus (helt konkret) ikke er synligt for de unge.

Ud af komfortzonen

Fra lærerne hører vi: ”Eleverne har godt af at blive sparket lidt ud af deres vante trygge rammer.” (AS 111017, 3:99). Her tænkes både på form og på indhold, nemlig det at eleverne præsenteres for noget, de ikke er vante med. De fleste elever er uforbeholdent begejstrede, særligt dem, der i forvejen er enten kropsligt eller kreativt orienterede, blandt andet i deres fritidsinteresser. Samtidig møder vi også elever, der føler sig bedre tilpas med **computerspil** og boglige sysler: ”Jeg er elendig til bold og alt, som har en rund form, og **som ikke er tegnet ned i en bog** eller skrevet.” (SL 301017: 2, 42-43). Denne gruppe elever, der nyder computerspil og bøger, er særligt udfordret.

En anden elev peger på, hvordan hun sådan helt nærmest ubemærket gik fra opvarmning over i sværere og sværere øvelser: ”Jeg synes, at det er sådan ret fedt – i dag for eksempel der skulle vi øve sådan noget gulvakrobat, som så gjorde, at man ligesom fik **øvet de ting, man også lavede, da man var helt lille**, som for eksempel at lave en kolbøtte, og det havde jeg lidt glemt, hvordan det var, man lavede. Øhm, men så fik man ligesom lige sådan .. vi starter meget fra bunden, og så kan man bygge noget på... øhm også i fredags, der startede vi også meget fra bunden og lavede sådan noget opvarmning, hvor vi lavede sådan nogle benspark og sådan noget, og så til sidst til noget gulvakrobatik, hvor vi skulle så stå oven på hinanden. Så der var sådan meget stor udvikling, men man følte ikke, at der sådan... at vi havde... gik bare fra OKAY opvarmning og til, så nu skal I stå oven på hinanden. Der var sådan meget små steps, som egentlig gjorde det sådan lidt nemmere, så de var ret gode til at fortælle, hvordan vi lige skal gøre, og så hjalp de også til, når det var, man skulle op og stå på hinanden. Så det har været sådan relativt nemt, hvis man kan sige det... sådan at prøve det. Jeg prøvede ligesom noget nyt og **brød nogle grænser**, som jeg ikke havde prøvet før, uden at det blev sådan overvældende.” (FAB 061117: 1,32-2,46). Her ser vi dels, hvordan akrobatikken synes at være en tilbagevenden til nogle barndomserindringer, og hvordan progressionen i undervisningen udspiller sig og giver mulighed for at bryde nogle grænser og komme mildt ud af sin komfortzone.

Det kreative/performative

Samtlige interviewpersoner kommer mere eller mindre uopfordret ind på kvaliteten ved at arbejde med det kreative og performative. Dette understøtter og bekræfter projektets idé om at bidrage til netop dette aspekt. Ud over de selvfølgeligheder, der fremkommer, så formulerer en lærer en dikotomi mellem kamp/konkurrence og optræden: Det er rart, ”at det ikke er en kamp, fordi der er en optræden til sidst” (AS 111017, 6:181). Dette antyder en væsentlig forskel på det øvrige stof, de unge bliver præsenteret for i idrætsundervisningen, hvor kamp/konkurrence er vældig implementeret.

I langt de fleste tilfælde blev workshoppene afsluttet med en elevvisning, hvor eleverne performede for hinanden. Som optakt hertil lå i programmet en del teaterøvelser. I et tilfælde, hvor der ikke indgik en sådan visning, indgik teaterøvelserne fortsat, dette dog tilsyneladende mindre relevant. En lærer overvejer didaktisk mål og organisering: "Altså havde de nu skullet lave en visning, så havde det også givet mening, at de skulle lave de øvelser." (BH 221117, 3:87-88) [...] "De var to klasser sammen, og det er 50 elever i en gymnastiksal, hvor de skulle te sig tosset. Det er mange på en gang. Altså, der var nogle, der ikke ville. De saboterede det ikke, men gjorde ligesom ikke øvelsen helt, fordi 'jeg skal i hvert fald ikke udstille mig'. Der kunne man tænke: 'Kan det gøres på en anden måde? Måske skulle de ikke være så mange sammen, når de lavede de øvelser?'" (BH 221117, 3:73-79). Her ses det, at det kreative og performative ligger integreret i undervisningen, men at dette måske skal overvejes at blive justeret ind i den konkrete workshop, og at organiseringen eventuelt kan tage højde for øvelsernes sværhedsgrad og krav til eleverne, så gruppen deles op i mindre grupper, der i bedste fald kan bevirke, at det føles mindre sårbart for den enkelte elev at gå ind i.

Som eksponent for en del lærere, uafhængigt af hinanden, bliver der efterspurgt et mere udtalt fokus på nycirkus som genre. En lærer oplevede, at det skøre og skæve fyldte for lidt: "Altså vi blev introduceret til akrobatik, og det er rigtig fint, for det kan jeg bruge i undervisningen. Altså, det var også det, jeg var interesseret i, kan man sige, men selve nycirkus, hvad det er, det blev der ikke arbejdet særlig meget med, og det talte jeg også med artisterne om." (BH 221117, 2:41-44). Her skal siges, at netop denne workshop ikke blev afsluttet med en visning. Heraf kan udledes, 1) at akrobatikken er det, der er direkte nemmest overførbart ind i lærergerningen, og 2), at det skøre og skæve i dette tilfælde ikke trådte så tydeligt frem.

En lærer udtrykker samspillet mellem det fysiske og det performative: "Altså, som nycirkus-artist skal du jo være inden for ekvilibriste eller et eller andet. Du skal have et nummer, som du er sindssygt god til, som så bliver puttet ind i en teaterramme, ik'? På den måde adskiller nycirkus sig fra meget andet. I idræt skal du være god til noget, for man vil jo helst vinde, ik'? Som konkurrence-springgymnast eller atletikudøver går man jo efter at få en god tid eller for at blive nummer et, og inden for teater, jamen det er jo det her med, at **du gør en anden virkelighed**, eller du laver en illusion, ik'? Og dét samler nycirkus: Du mestrer en ting, som bliver sat ind i en illusion, altså ind i en anden verden." (BH 221117, 8:236-248). Heraf fremgår det, at nycirkus på en eller anden vis er genkendelig ud fra et idrætsligt perspektiv, fordi ekvilibristen er bærende, samtidig med at mestringen bruges til at skabe en anden virkelighed.

Tema 2: Artisterne

Alle tre typer grupper kommer uopfordret ind på artisternes rolle, både som undervisere og som rollemodeller. Undersøgelsen peger på betydningen af artisternes tilgang til eleverne som helt væsentlig for nogle gennemgående positivt evaluerede forløb. Det er fremherskende, at artisterne

får ros for deres måde at tilgå eleverne. Her byder undersøgelsen på et perspektiv på underviserrollen, der egentlig ikke var tænkt ind i designet af undersøgelsen.

Artisten som rollemodel

Flere lærere og kommunalt ansatte peger på, at artisterne bringer et potentielt nyt perspektiv ind i børnene og de unges liv. For eksempel udtrykker en kulturmedarbejder om en mulig spejling, at børnene gerne må sidde tilbage med en udvidelse af deres muligheder: "Det kan jeg måske også, når jeg bliver 25, hvis jeg gør noget ved det." (AA 311017: 5,169). Heri kan udledes to aspekter, dels at børnene og de unge får øje på nye muligheder, og dels at det er helt nødvendigt at øve sig. Således fremstår artisterne målrettede og passionerede, idet de synes at udleve deres drømme.

En lærer fremhæver betydningen af, at artisterne bringer noget andet ind og er nogle andre voksne end det, eleverne vanligtvis præsenteres for: "Jeg synes, at eleverne havde rigtig godt af at møde artisterne, som er anderledes end os lærere, og som har et andet liv og et andet job, og *'kan man leve af det her?'* Og altså *'er det også et arbejde?'* Særligt denne 10. klasse har godt af at se, at der faktisk er andre muligheder end at blive skolelærer for eksempel [ja] (griner)." (LT 171117, 4:99-103). Her bliver det bragt frem, at eleverne kan have brug for nogle andre rollemodeller og andre perspektiver end dem, læreren bringer ind. Dog nævner samme lærer, at det ikke ligger inden for en umiddelbar mulighedshorisont, men at det åbner op for en anden virkelighedsopfattelse: "Eleverne mødte altså bare nogle helt andre voksne, end de havde gjort før. Og det er jo ikke, fordi de tænkte, at det skal jeg også være, for det er jo måske lige en lidt lang vej sådan rent fysisk, men altså derfor skubbede det alligevel til en virkelighedsopfattelse." (LT 171117, 4:116-119). I denne udtalelse ligger igen en betoning af artisten som mulig rollemodel, dog reelt uden for rækkevidde, men ikke desto mindre en inspiration til at gøre noget andet end det, du umiddelbart præsenteres for.

Artisten som underviser

Lærerne nævner på forskellig vis betydningen af, at artisterne er nogle andre undervisere, hvilket gør, at eleverne gør og tør noget andet, end de ellers byder ind med: "De hepper for eksempel på dem, der hænger i trapezen. På den måde oplevede jeg, at de støttede hinanden i det, ik'? Og nogle af dem, hvor jeg ville formode, at de var gået ud og havde sagt 'det vil jeg ikke', de gjorde det også. Jeg tror, at det er fordi, det er nogle andre undervisere." (AH 011117: 6,121-126). "De er ikke uddannede lærere eller pædagoger, hvilket jeg ser som en styrke; de kommer med et andet udgangspunkt. Nogle andre typer. De er jo ikke dårlige til at undervise, de ved alt muligt... de kommer med en interesse og begejstring og giver den videre. [...] Og så måske også bare, at de viser, at man kan noget andet med sit liv, at man ikke behøver at tage den slagne vej med gymnasiet efter 9. Altså de viser en anden måde at kunne noget på, som ikke har noget med bøger og skole at gøre, på den måde. Det, synes jeg, er fedt. At de bliver introduceret til det, 'Hov, kan man leve af det?!', ik'?" (AH 011117, 11:245-12:260). Dette angiver dels, at artisterne møder

eleverne lidt mere umiddelbart, med begejstring og med en indikation af at ville noget andet med sit liv end bøger og skole.

Dog har en lærer en indvending i forhold til artisternes pædagogiske tæft, når det kommer til tålmodighed: "Ind i mellem har artisterne forventninger til, hvad eleverne kunne i forhold til at høre efter og stå stille og alt sådan noget. Det... Det overrasker mig lidt hver gang, at de bliver sådan helt småsure: 'Ej nu helt ærligt', og at det skal være 'første gang jeg siger noget, så skal du lytte(!)', men det er måske bare fordi, at det gør de jo ikke, og slet ikke i et idrætsfag. Men det er ikke noget, der har gjort noget. Altså, for så får de jo bare lidt skæld ud, og det synes jeg også er okay, men jeg har nogle gange tænkt: Bare det ikke udmatter dem. [...] Jeg synes også, at det har været fedt, at de har forklaret hvorfor, man ikke skal sætte sig ned: Nu har vi lige fået pulsen op, og hvis man sætter sig, så tænker kroppen: Nu skal jeg slappe af, og så er man ikke klar. Det er fint at få de der forklaringer." (LT 171117, 8:246-258). Artisterne griber det her anderledes an, end læreren selv ville have gjort, og stiller måske lidt større krav, men ikke større end at de tilsyneladende kan honoreres.

Typisk var der 4-5 artister til stede ved hver workshop, og en lærer bekræfter deres dygtighed, og at de var gode som undervisere. Samtidig peger vedkommende på de muligheder, der ligger i rollefordelingen artisterne imellem: "Jeg synes, at de fem undervisere, der var ude, var rigtig gode, særligt fordi de var så forskellige. Det kunne de godt dyrke endnu mere, altså at de påtager sig nogle forskellige roller: Altså, der var ham, der var rigtig skrap. Og så var der sådan en, der var mere blød, og nogle, der nursede og sådan. Altså du ved, sådan rigtig fint, at der var sådan en rollefordeling, så det ikke var dem alle sammen, der gik og skældte ud, eller 'ej jamen I gør det også fint!', men at man fik lidt af det hele." (BH 221117, 8:256-265). At artisterne indgår med forskellige lærerroller kan være et opmærksomhedspunkt til videre efterlevelse.

At artisterne har noget at byde på, bekræftes også af en af de kommunalt ansatte, der arbejder med at målrette tilbud bundet op på læringsmålene. Heri indgår nycirkus som et ud af 4000 tilbud: "Artistene leverer noget, som lærerne ikke selv kan." [...] "Det er rigtig fedt at lade skolebørn, der ellers har en udmærket lærer, møde nogen, der har en særlig spidskompetence inden for en lille bitte niche. Det er godt for børn at møde nogle mennesker, der har specialiseret sig og er gået langt for at nå en faglighed." (CL 060318, 5:168-6:172). [...] "Det kræver målrettethed. Det kræver slid. Det er godt at vise børn. Særligt i disse X-faktor tider, hvor man tror, at man bare kan gå ind og være en stjerne. Sådan er det ikke. Man kan se på nycirkusartisterne, at det ikke var noget, som de startede på i går. Det er en god ting at vise børn, at det kræver noget at blive god. [...] Det er godt, at der findes specialister og ikke kun generalister." (CL 060318, 6:182). Denne udtalelse peger på betydningen af, at eleverne får mulighed for at møde det specialiserede, både som inspiration og i særdeleshed i kraft af fagligt udbytte.

En af de bagvedliggende spillere, der udbyder tilbud til skolerne, navigerer normalt efter, at det er en succes, hvis kurset i første omgang bliver solgt og i næste omgang bliver genkøbt. Dette er i dette tilfælde tilsyneladende ikke tilfældet, men vedkommende understreger betydningen af, at det er noget helt unikt: "Jeg synes, man skal lade være med at bøje det for meget. Jeg synes, det er værd at stå ved det 'vi laver nycirkus og vi er de bedste i Danmark til det'. Ingen i nogen idrætsundervisning kan løfte på samme måde. Stå ved det, dette er fagligt fuldstændigt spidsen. Stå ved, at det ikke er bogligt, men at det giver noget andet. Det giver måske også de elever, der ikke

kan flashe i det boglige, en mulighed for at flashe på en anden måde. Lad være med at vride og bøje det for at få det til at kunne noget andet.” (CL 060318, 5:148-158). Her er et bud på, hvad der skal til for at gøre idéen bæredygtig, nemlig at tro på **værdien af specialisering** uafhængig af snævre definitioner af læring.

En lærer fremhæver fordelene for eleverne i, at det er udefrakommende undervisere: ”Fordi de var sådan nogle udefra, så kunne man se, at de havde sådan en lidt anden tilgang til børnene. De var meget... de kom ikke med den ballast, vi andre har, med at den elev er irriterende, og den elev kan ikke finde ud af, osv. Det var der mange af dem, der nød godt af. [...] artisterne var **FANTASTISK rummelige.**” [...] Altså, jeg synes, at nogle af børnene var så irriterende, at man havde lyst til at smide dem hjem! Men det var aldrig på tale. Jeg synes, at vi brugte meget tid på som lærere at gå og sørge for, at de opførte sig, som de burde. Det tog artisterne meget afslappet. Man kunne se, at mange af eleverne nød det... at de ligesom kunne være lidt skøre, uden at det sådan gav bagslag. Artisterne brugte jo også tit sig selv som eksempel: ’Altså, vi var jo selv sådan nogle, der ikke kunne sidde stille i skolen’ .. ’det er derfor, vi har gået på cirkusskole’. Jeg ved jo ikke, om det er helt rigtigt, men det sagde de i hvert fald. Så de havde sådan set ret meget forståelse for, at nogle af børnene havde svært ved det der med at være disciplinerede og lytte og være stille hele tiden, ik’?” (HL 080318, 2: 41-55). Denne udtalelse peger på betydningen af at se eleven lige nu og her med det, eleven byder ind med konkret. Her fremhæves artisternes rummelighed og pædagogiske tæft, i og med at de kommer med og repræsenterer noget andet.

En kommunalt ansat, der har talt med lærerne, fremhæver ligeledes, at artisterne er vidunderlige og dygtige og kan noget helt særligt if. til **de vilde unger**: ”Der var blandt andet en dreng, som de fortalte mig var ekstremt udadreagerende og aggressiv og altid kom op og slås og altid slog andre. I hele den der uge, hvor artisterne var, var han ikke aggressiv en eneste gang, og lærerne var meget sådan: ’Hvad sker der her?’ Og som en artist, jeg talte med, sagde: ’Jamen det er jo mig det der. Det var jo sådan, jeg var, da jeg gik i folkeskolen’. Og det var bare sådan, det var virkelig fantastisk at opleve, at sådan en dreng, der er sådan - man kan se, at lærerne gider ham næsten ikke mere, vel. Og så kommer han ind i sådan en kontekst, hvor han bliver set, og han bliver forstået, og selvfølgelig havde han også nogle udfordringer. Selvfølgelig så var der nogle ting, der var svært for ham, men så gik han bare. Og så stod han lidt selv, og når han så kom tilbage, så blev han - altså så var han velkommen på lige fod med alle de andre. Det var ikke noget med, nu har du meldt dig ud, så må du ikke være med mere. Så de der artister var sindssyg gode til at tage imod de der unge, som har det svært i hverdagen.” (LS 220917, 9: 297-309). Denne udtalelse peger både på artisten som rollemodel og her med den ’konsekvens’, at artisten på sin vis ser sig selv i den pågældende elev og derfor er tilbøjelig til at se ham på en anden vis.

Artisternes rolle, lærerens rolle

Artisterne er hyret ind til at indtage rummet og til at føre eleverne igennem to dage båret af nycirkus som fysisk-kreativ aktivitet. Generelt er der udbredt tilfredshed med artisternes pædagogiske tilgang og formidlingsevner i forhold til at undervise en gruppe elever, som de ikke kender i forvejen. Dog kan denne ’invasion’ komme til at betyde, at lærerne kan have en

forfølelse af at føle sig overflødige: "Vi er jo nærmest arbejdsløse" (AS 111017, 4:107). Dette er sagt med både anerkendelse og en smule ærgrelse, for når nu de alligevel er til stede i rummet, vil lærerne typisk gerne involveres mere aktivt.

Andre har følt samarbejdet mellem artister og lærere lidt akavet: "Jeg ved, at der var nogle af mine kollegaer, som syntes, at det var svært at være der uden at blande sig, fordi man som idrætslærer har nogle særlige regler, som man måske ikke har, når man kommer udefra, blandt andet i forhold til springbræt og trampoliner og alt det der. Så det var sådan lidt nervepirrende at stå og måske samtidig synes, at opgaven var lidt for løs. Altså den der rolle med ikke at blande sig... Overgivelsen til nogle andre kan være lidt svær." (LT 171117, 6:183-189). Her ser vi, at det fordrer noget særligt af læreren at være til stede og tillade, at det foregår på en anden måde, end vedkommende selv ville have gjort.

Generelt er der udbredt tilfredshed med artisternes evne til at undervise, dog har en elev en oplevelse af, at det blev lidt for seriøst: "Jeg synes godt, de kunne have opfanget lidt mere... sådan hvad stemningen var til. De var meget seriøse omkring det, og altså jeg mener, at man skal hygge sig helt vildt, før man gider tage ud til det cirkus en anden gang, som de reklamerer for. Altså, de var meget seriøse, og man skulle virkelig lære at lave en kolbøtte rigtigt. Jeg synes godt, man kunne have hygget sig lidt i stedet for at det skulle være så.. **stift.. tørt..** hvad kan man sige. [...] Jo, jeg synes bare, at når de kommer ud til en hel klasse, hvor måske kun 1 ud af 22 vil synes, at det er fedt at gå til cirkus, så tror jeg bare, at man skal gøre det lidt mere sjovt, så det også vil fange andres interesse. Og så, hvis man virkelig har interesse for at blive god til cirkus, så kan man jo gå til det, og så kan man tage derud og være seriøs og sådan noget. Men jeg tror bare, når vi er så mange forskellige mennesker, så tror jeg bare, at det skal være lidt mere sjovt." (EF 061117: 7,212-227). Her kommer en elev til orde og problematiserer artisternes tilgang til at lære fra sig ud fra en italesættelse af, at ikke alle på forhånd nødvendigvis har en naturlig interesse for cirkus.

En anden elev oplever en form for ugidelighed blandt artisterne: "Ja, så vil folk gerne prøve, og så giver de det et skud alligevel. Fordi de kom ind, og så var de alle sammen sådan lidt ahhh ej vi gider sgu egentlig ikke rigtigt. Men jeg tror, at de har gjort det med så mange. Ligesom, hvis for eksempel der er en, der har stået i en kiosk hele sommeren, og der har været virkelig mange gæster, og så kommer man lige sidst på året og er i mega hopla, 'hej, hvad skal du have af is?' (udtalt med en sløv ugidelig stemme). For eksempel ik', så tror jeg, at det er den der, fordi de har gjort det med mange skoler, har de sagt. Og så virker de sgu egentlig bare **sure fra morgenstunden**. Det var lidt ærgerligt, syntes jeg." (EF 061117: 5,161-166). En elev oplever altså, at der er gået lidt samlebånd i opgaven, som smitter negativt af på artisternes engagement.

Det er bemærkelsesværdigt, hvor meget ros artisterne får som undervisere. En lærer udtaler: "Jeg synes, at de [artisterne] var meget tydelige, både hver især og som team. De er tydelige i rummet. Også til at skære igennem. Vi er der jo selvfølgelig til at træde til, hvis vi tænker det nødvendigt. Men de er meget, meget tydelige i rummet, så der er de dygtige, synes jeg, til at træde ind, tage rummet, hvor de skal, og hjælpe eleverne også. Både når nogle synes, det er svært, men også at gå ind og tage den, der er dygtig og så videre." (KB 311017: 2, 65-71). Det interessante her er lærerens anerkendelse af en anden faggruppes tilgang til undervisning.

Tema 3: At bruge kroppen – sammen

Dette tema handler om det kropslige aspekt, altså et isoleret blik på ét af de tre ben (det fysiske, kreative og sociale), der udgør den samlede sølje, på hvilken afsættet for workshoppen udspringer. Dette kropslige aspekt trækker dog samtidig tråde ind i forestillingen om det sociale udbytte, og det kreative er behandlet ovenfor. I dette tema fremkommer særligt tre forhold: Det ikke-boglige, det at arbejde kropsligt sammen om noget, og noget om berøring.

Det ikke-boglige

En lærer tager fat i en pointe om at tilbyde børnene noget andet end 'røv-til-sæde' undervisning (TM 141117, 6:160). Samme lærer fremhæver i samme sammenhæng, at "Der skal være plads til sådan noget!" (TM 141117, 5:152-158), selvom der i øvrigt er stoftrængsel. Her er det afgørende for den pågældende lærer, at det er i 7. klasse, for i 9. ville det være for svært at få placeret. Samme lærers argument lyder: "De bliver klogere på sig selv, når de får oplevelser med kroppen." (TM 141117, 5:158). Og adspurgte er det ikke bare hvilke som helst kropslige oplevelser, "det er netop den her anderledes måde at bruge kroppen på, som er skæg." (TM 141117, 6:164). Her pointeres værdien af at udbyde ikke-boglige aktiviteter. For en anden lærer var det helt afgørende for valget af aktiviteten, at hendes elever fik mulighed for at "vælde rundt og røre ved hinanden", særligt fordi mange af denne gruppes elever "ikke har haft succesoplevelser i skolen" (LT 171117, 1:19-20). Her ser vi ligeledes et tilvalg af det ikke-boglige, dog med en anden vinkling.

En lærer bruger udtrykket 'hukommelsesknager' som læringsstil: "Når de skal huske noget, så er det en oplevelse, man binder det op på. [...] så kan man bedre huske tingene. Så har man noget at hæfte det op på. Altså, når der kommer en oplevelse, så lærer man det på en anden måde. Man lærer det fra et andet sted end kun ved at sidde på skolebænken." (EK 221117, 2:36) Dette indikerer, at oplevelsesrettede aktiviteter bør udgøre et seriøst alternativ til boglig læring.

Sammenhold og samarbejde

På forskellig vis betones, hvordan eleverne socialt lærer meget på kort tid: "De lærte på de her dage, hvad vi ellers bruger et helt år på" (CH 220917, 4:155-156). Denne lærer var ellers noget forbeholden forud for workshoppen, men lod sig imponere af den udvikling, som aktiviteten gav anledning til i denne sammenbragte klasse.

Perspektivet vedrørende sammenhold og samarbejde bliver bragt i spil af både lærere, elever og kommunalt ansatte på forskellig vis. Blandt andet: "Altså, det der klassesammenhold, og det der med at se hinanden på den måde, hjælpe hinanden på den måde. Det har de kun godt af. [...] En af artisterne sagde på førstedagen, at målet med det her, det er jo ikke at vinde, men det er at blive god og at blive dygtig til at arbejde sammen om at komme frem til et fælles mål. For eksempel at lave en figur i luften eller... Det var jo ikke... Der var **ikke noget konkurrenceelement** i det, men de

var nødt til at være super koncentrerede for at få det til at fungere bedst muligt som gruppe. Og det, synes jeg, er interessant, for det noget helt andet end det typiske idrætslige mindset, så det er jo helt modsat af, hvad de egentlig er vant til at gøre.” (TM 141117, 6:180-192). Her optræder et andet aspekt af det at bruge kroppen sammen, nemlig det ikke konkurrenceprægede, som eleverne tilsyneladende får rigeligt af. ”De får lov til at se hinanden på slap line. Og uden at blive til grin. Netop dét er rigtig, rigtig vigtigt: At de har en god fornemmelse i sådan nogle situationer. (TM 141117, 6:193-195).

En lærer nævner, at aktiviteten giver mulighed for at samarbejde på andre måder end vanligt, og at indtage andre roller end vanligt: ”Altså lidt ligesom med idræt, hvor det bliver synligt, at ham, der ikke kan stave, faktisk kan spille fodbold. Og så får han en anden **status**, ik’? Og her er det så anderledes, så man ved ikke, hvem det er, der vælter frem. Og man ved ikke, hvem der er den, der er den modige til det her. Jeg kan høre, at det virker. Kollegaer og især forældrene var meget begejstrede. Altså det er vigtigt, at de får flere forskellige oplevelser.” (LT 171117, 6:202-7:208). Det at samarbejde om noget kropsligt giver tilsyneladende mulighed for at indtage nye roller i elevgruppen, hvilket kan have betydning for sammenholdet. Også i relation til sammenhold refererer en lærer til teambuilding som en gevinst: ”Her er det en anden sag, som er i fokus, og teambuilding bliver gevinsten ved sagen og ikke et formål i sig selv. Man prøver sine egne grænser af, men man prøver også noget af med de andre.” (EK 22117, 6:166-168) Det interessante her er påpegningsen af den affødte effekt (sammenhold), der så at sige kommer snigende, imens eleverne er optagede af selve deltagelsen.

Berøring

Flere lærere fremhæver betydningen af berøring og det at være fysisk tæt på hinanden: ”I løbet af tre dage med nycirkus, så sad de faktisk på nakken af hinanden, bogstaveligt talt. Hvis de skulle se et eller andet på en mobiltelefon, eller de skulle se, hvad de havde lavet, eller hvis de skulle diskutere et eller andet, så sad de pludselig en klump på 20 elever oven på hinanden for alle sammen at kunne være med i det samme. Afstanden mellem dem var blevet mindre.” (CH 220917: 4,171-5,184). Afstanden mellem eleverne bliver helt bogstaveligt mindre både under og efter aktiviteten. En anden lærer udtrykker det sådan, at det er en umiddelbart god oplevelse og mere end det: ”Det er jo også noget med at bruge sin krop og at turde være fysisk sammen med nogle andre. Det giver dem helt bestemt noget.” (LE 061117: 2, 30-32). En lærer laver denne kobling: ”Altså børn, der lige har siddet og givet hinanden massage, det er svært for dem at gå ud på legepladsen og mobbe hinanden bagefter. Det er måske svært dagen efter at sige: ’Jeg gider ikke at arbejde i gruppe med dig, når jeg i går kravlede op ad dig i akrobatik.’” (TM 141117, 7:212-216). Der var desværre tidsmæssig ikke stor nok forskydning mellem workshop og interview til, at lærerne faktisk har kunnet påvise en længerevarende effekt.

En kommunal aktør har inviteret den lokale skole ind i deres betjente medborgerhus i nogle rammer, der er bygget til at invitere til bevægelse, og havde bemærket: ”Nogle af de unger med lige lovlig meget krudt i røven, de slappede af på en helt anden måde i et rum, der var så grundlæggende kropsligt. Samtidig kunne artistene sådan tillade sig at gå hen og lægge en hånd på

skulderen eller lige give dem et kram i nakken på sådan en 'hey, slap nu lige lidt af'. Det var lækkert at se den effekt, scenskiftet gav, og at den her kropslighed var så altomsgribende på en eller anden måde, ik'?" (KR 220818, 7:211-217). Her antydes det, at både rammer og nye roller kan fungere positivt i forhold til sammen at tage afsæt i en (ellers ofte overset) kropslighed. Artisternes kropslighed giver dem en naturlighed i mødet med eleverne, hvor berøring synes oplagt. En lærer fremhæver ligeledes artisternes kropslighed som essentiel i mødet med eleverne: "Jeg kan da godt i enkelte tilfælde tage rundt om skulderen på en af drengene, når jeg kan mærke, at de kan lide denne lidt morfaragtige facon eller sådan. Men artisterne lavede også massageøvelser for eksempel. Det ville jeg ikke gøre. Det synes jeg ikke, at jeg kan gøre med en elev, men det kunne eleverne godt lide. Der er vi blevet opdraget til, at det gør man ikke mere. Altså, der er jo sket helt enormt meget med vores forhold til kroppen. Da jeg startede med at være lærer, gik jeg i bad med børnene efter idræt, og DET ER HELT UTÆNKELIGT I DAG. (HL 080318, 3: 86-95). Det er dels en generel refleksion over kropslighed i mødet mellem lærer og elev, men i særdeleshed en betoning af, at artisterne med deres kropslighed har en anden kropslig omgang med eleverne, som kan virke befriende og til dels efterspurgt/-tragtet af eleverne.

Tema 4: Et kærkoment tilbud

Nycirkus på Skemaet bliver betragtet som et kærkoment tilbud – af lærerne i forhold til at indfri visse læringsmål og af eleverne for at slippe for visse andre fag. Ydermere roses artisterne for deres evne til at se eleverne og til at tillade fejl. Workshoppen betragtes som et fleksibelt tilbud i kraft af udbyders velvilje til at målrette tilbuddet. Desuden betragtes workshoppen som et bæredygtigt tilbud i og med, at alle lærere uden undtagelse angiver, at de ønsker forløbet gentaget.

Inspiration

Det bliver flere gange fremhævet, at det var en hjælp og helt væsentligt, at infomaterialet kobled direkte til læringsmålene, bl.a. af en af de kommunalt involverede, der skulle gøre idéen tilgængelig for lærerne (SE 301017, 3:95-110). Det bliver understreget, at koblingen til læringsmålene gør det let for lærerne at se nytteværdien og samtidig lade sig inspirere direkte ind i faget (idræt). En lærer kobler de præsenterede aktiviteter ind i en ramme af 'kropsbasis', der er et ud af syv indholdsområder i idrætsfaget (AH 011117, 7:155-158). Særligt ser læreren her en værdi i at have fokus på 'tillid og samarbejde' og at "hænge og svinge og bruge kroppen sådan lidt legepladsagtigt. Og så er der den del, som er sådan noget med balance, kropsspænding og rytme. [...] Det giver nogle generelle basisfærdigheder." (AH 011117, 8:170-173). Her bliver det meget konkret, hvordan workshoppen indskrives sig i en større kontekst af idræt med en betoning af dens nytteværdi. Vi ser også, at lærerne på baggrund heraf selv "søgte inspiration" (AS 111017, 2:59).

Tanken er naturligvis at give eleverne en helt unik oplevelse og i bedste fald give inspiration til at gøre noget sammen, fysisk, kreativt og socialt. Hvor de kommunale igangsættere og skolernes

kontaktpersoner er helt med på idéen, oplever vi en vilkårlighed fra elevernes side: "Jeg er glad for, at vi slap for matematik, og at vi i dag slipper for en hel fagdag. Ellers var jeg faktisk ligeglad. [...] Jeg tænkte, at cirkus måske var lidt kedeligt, men jeg ville hellere det end matematik og alle de der andre fag. Man kom ligesom ud og oplevede noget. Jeg tænkte ikke rigtigt over det, jeg tænkte bare ... så slap vi for matematik." (SL 301017: 4-5, 122-123 og 132-134). Her bliver det altså mere lagt ind i et fravalg af noget andet end tilvalg, hvilket vel også ligger i den præmis, at det fuldstændig uden undtagelse er noget, lærerne har besluttet skal foregå.

At blive set

En lærer peger på betydningen af, at "alle har en plads og bliver set på hver deres måde." (CH 220917: 4,154-161). Dette er for denne lærer essentielt, særligt i de korte forløb udefra, hvor en tidligere erfaring var, at eleverne skulle kæmpe om pladserne, hvilket der selvkært kan være en pointe i, men som ikke adskiller sig så væsentligt fra den vanlige dirkurs, hvor alle hele tiden skal løbe hurtigere og være bedre end de andre. Udtrykt noget anderledes fremhæver flere lærere det inklusionspotentiale, som denne workshop rummer: "Jeg ser ingen stå i hjørnerne alene og ikke være med" (LE 061117: 5, 129). I forlængelse heraf refereres til, hvordan der ofte i idræt er nogle, der er bange for bolde eller redskabsgymnastik og derfor "trækker sig, fordi de ikke føler sig dus med det. Jeg ville ønske at jeg kunne få dem involveret på samme måde i de vanlige idrætstimer." (LE 061117: 5, 131-136). Det ses her, at cirkus' bredere tilgang til bevægelse afspejler sig positivt i elevernes deltagelsesgrad.

En lærer fremhæver, at artisterne evnede at lade eleverne holde på, selv dem der ellers kunne finde på at gøre sig usynlige: "Man snakker så meget om, at børn ikke kan vedholde at skulle prøve igen. Det med at man skulle prøve fra, hvor man var. Det ser vi også i undervisningen, at det er de samme, der nogle gange giver op. Men ved at de fik noget mere 'prøv lige igen', så prøvede de igen. I en klassesituation havde de nok bare smuttet væk eller havde lavet noget andet." (EK 221117, 2:59-63). Her antydes det, at artisterne formår at se den enkelte, både hvad angår udgangspunkt og vedholdenhed.

At fejle

Et andet væsentligt aspekt, der gør Nycirkus på Skemaet til et kærkomment tilbud, er, at læringsrummet tillader fejl, måske til forskel fra den stramme målstyring, der ellers præger et folkeskoleliv. En lærer formulerer det således: "Artisterne lærer eleverne, at det er okay at lave fejl, når man lærer. Det har vores elever behov for, mener jeg. De er det perfekte dukkehjem, hvis du forstår metaforen. De skal være perfekte og ikke lave fejl, når de kan få 12-taller første gang." (ME 111017, 7:187-204). Her ser vi, hvordan Nycirkus på Skemaet repræsenterer nogle værdier, som ellers synes nedtonet.

Elever, der i deres fritid dyrker eksempelvis fodbold og gymnastik, kan i den vanlige idræt føle, at niveauet ikke er ret højt, men at der her er et fælles afsæt: "For der er jo nok ingen, der har lavet

'den glade kat' før. Så står der en på katten, og så holder man... som kat... og så... og så holder den anden sådan her. Og så står man sådan og holder fast med hagen-agtigt, og så står man på hovedet lige pludselig. Jamen, **det har man jo aldrig prøvet før**, vel?" (FAP 061117: 8,256-260). Her antydes det, at alle har lige forudsætninger for at indgå i øvelsen og altså lige forudsætninger for at fejle eller for at lykkes.

Et fleksibelt tilbud

Uden undtagelse får KIT stor ros for deres del af arbejdet af de kommunalt ansatte, særligt med henvisning til at materialet er godt beskrevet, og at samarbejdet med KIT har været fleksibelt (SE 301017, 7:242-267). Enkelte kommuner har dog valgt at lave deres egne 'oversættelser' for at lade tilbuddet fremstå i sammenhæng med øvrige tilbud (SE 301017, 3:95-110).

Generelt er der enighed om, at al nødvendig information var tilgængelig, og en lærer understreger det fine serviceniveau: "Der er en ret god forudgående planlægning og et godt serviceniveau. For eksempel så stod der i mailen, hvilke busser der kører til vores destination. Det er jo en rar ting, for de her typer projekter er faktisk forbundet med enormt meget planlægning og enormt meget logistik. Så når der er meget af det, som kører, så bliver det meget lettere for os at arbejde med. Tak for det." (KB 311017, 1:5-9). Her ser vi, hvordan de lokale aktører har en vigtig rolle i at omsætte og viderebearbejde råmaterialet til en form, der appellerer direkte til målgruppen (lærerne), som kan bruges videre i deres formidling til forældrene.

Det virker tilfældigt, hvor meget eller hvor lidt, lærerne har nået at orientere sig og generelt at forberede klassen/klasserne til det forestående. De fleste elever synes at gå ret ubeskrevet og for de flestes vedkommende også ret uforbeholdent til aktiviteten. Kun en elev er meget tydelig om, hvad nycirkus er: "Vi har jo set mange videoer med klassen." (SL 301017: 4, 110). Heraf fremgår dog ikke, om det er de videoer, der ligger i infomaterialet, eller andre, men i hvert fald at netop denne klasse har fået en mindre introduktion.

I nogle tilfælde har eleverne fået mulighed for at besøge lokale børnecirkus, og det at komme ud af huset har ifølge en lærer i sig selv en betydning: "Jamen det er jo hverdagens trummerum et eller andet sted. Altså når man går i skole om morgenen, så går man herhen, og så er man her i 7 timer, ik'? Og det er man 5 dage om ugen. Det er man 200 skoledage om året. Det er 50 - 40 uger. Og det giver nogle afbræk, når man skal ud til noget andet. Dog, det eneste vi tænker, det er lige præcis det med, 'er det nu for meget?' For vi har mange ting, og kommer det nu til at gå for meget ud over fagligheden? Nogle uger, pludselig tænker jeg, 'hvornår har jeg lige sidst haft matematik med dem?'" (LE 061117: 4, 106-112). Her ses både, hvordan tilbuddet bidrager til at bryde hverdagens trummerum, men også den bekymring det kan afføde ift., at tiden går fra vanligt skema og dermed kan gå ud over fagligheden. Det er interessant, hvordan flere lærere nævner, at det kan være sin sag at prioritere de mange tilbud, skolerne får.

Et bæredygtigt tilbud

Samtlige lærere tilkendegiver, at de ønsker sig at kunne gentage forløbet. På spørgsmålet: Ville I gøre det igen? er svaret uforbeholdent ja!. Dette nuanceres: "Ja, det ville være skønt som fast tilbagevendende begivenhed for 8. klasse ugen lige efter efterårsferien eller ugen før efterårsferien, betalt af skolen og ikke idrætsbudgettet. Det ville samtidig give mulighed for at justere standardpakken i samarbejde med instruktørerne." (AS 111017, 9:301-308). Direkte adspurgt svarer både lærere og kommunalt ansatte enstemmigt, at prisen er afgørende, uden at vi dog satte et beløb på.

Eleverne er ikke i tvivl om bæredygtigheden: For at gøre det til et bæredygtigt tilbud, skal det foregå i indskolingen: "Altså, jeg tror bare, at hvis de gerne vil have nogle flere til at gå til cirkus, så tror jeg, de skal gå ned i **de mindre klasser**, måske sådan 5. klasse eller sådan noget. For der er bare mange, der allerede har en fritidsinteresse og rigtig mange af os, der allerede HAR noget, vi er rigtig passioneret om. Fordi jeg tror også bare, mange har det sådan, enten så gør jeg noget helt, og ellers gør jeg det slet ikke (flere bekræfter). Og altså, sådan du ved, hvis man skal blive rigtig god til noget, så skal man også bare gøre det rigtig ofte." (EF 061117: 9,277-282). Eleverne udtrykker, at de ikke har tid, og at begejstringen skal vækkes tidligere, så det faktisk fremstår som et tilbud på lige vilkår med andre fritidsinteresser. Samtidig er der også noget på spil ift. at være dygtig: "Altså jeg går til fodbold, og jeg har bare sådan en idé om, at det er sådan sent at begynde. Sådan helt at begynde på noget nyt. Og det er jo også bare totalt dumt at tænke. Men det ved jeg ikke. Sådan har jeg det bare. Altså, jeg går på et godt fodboldhold, ik'? Så ved jeg ikke, om det at skulle til at starte på noget nyt... også fordi så spiller jeg fodbold tre gange om ugen. Og så... altså jeg kunne godt lige... og så har jeg et job allerede. Så det er fire gange om ugen." (EF 061117: 8,253-258). Eleverne taler her ind i en ramme vedrørende mestring, hvor det fremhæves, at det er rart at have et vist niveau, og at det kræver 'en tidlig indsats'.

En lærer fremhæver det forhold, at artisterne kommer ind med **kompetencer, der er efterspurgt**: "Altså, vi var tre kollegaer sammen omkring det her, og de to andre var også meget positivt stemt over for det, og de er ikke gymnaster, de er boldspillere. Altså, de så også klart en idé i det, for det er en måde at få en kapacitet ind, når man ikke selv har kompetencen. Her tænker jeg på det, der ligger op ad springgymnastikken. Altså for dem er det jo en guldklump at få ind, at der kommer nogle og gør noget, får sat noget i gang, som man så kan forsætte med. [...] Det kunne være rigtig godt, at man ligesom fik et grundforløb og ligesom fik sådan rusket lidt op i nogle ting og noget med, hvad skal man være rigtig opmærksom på? Altså, fordi der kan jo komme skader, kan man sige." (BH 221117, 4:125-127). Her er et konkret forslag til en mulig justering, som går på at dele workshoppen op for at give lærere og elever mulighed for at arbejde selvstændigt med stoffet i en mellemliggende periode.

En kommunalt ansat anbefaler at gøre materialet så konkret som muligt, for eksempel om hvad der skal foregå, og hvor mange elever en artist kan tage: "Jeg tror, at man skal prøve at sige: 'Hvis I vælger en uge, så kan I vælge at få for eksempel 5 artister ud. Hver artist kan varetage 5 eller 10 elever. Det betyder, at I, hvis I vælger 5 artister, så kan I få 50 elever igennem.'" (LS 220917, 5: 166-171). I forlængelse heraf understreges det, at det med fordel kan tydeliggøres, at det eneste, det

kræver af skolerne, er at stille en hal til rådighed. Samme kommunalt ansatte værdsætter den eksisterende film i kommunikationsmaterialet og synes, den er smuk, men ikke nyttig. I stedet kunne man lave en film om, hvad der faktisk foregår på sådan en workshop: "Det er en film, hvor artisterne udtaler sig, og det er en utrolig smuk film, og det er en utrolig behagelig film, men det er ikke en film, der ligesom fortæller, hvad nycirkus er. Det er ikke en film, hvor man kan se, hvad - altså jeg havde nok i starten haft brug for, at man havde været ude og prøve det af i en skole, og så havde man filmet det, så man kunne se, hvilke aktiviteter det rent faktisk er, børnene laver, fremfor at se artisterne gøre det, for det er jo ikke det, børnene kommer til at gøre." (LS 220917, 6: 176-181). Dette følges op af en meget præcis angivelse af, at et sådant materiale bestemt ikke må vare mere end ca. 1½ min.

Opsummering

I det følgende bliver de centrale konklusioner opsummeret på baggrund af de 4 overordnede temaer: 'det skøre og skæve', 'artisterne', 'at arbejde sammen – kropsligt' og 'et kærligt tilbud'.

- Temaet 'det skøre og skæve' refererer til, at alle parter forbinder nycirkus med noget skørt og skævt. Denne fortælling om det skøre og skæve understøtter på forskellig vis den pågældende kommune og skoles egenforståelse af at turde noget anderledes. Dog kan netop cirkus som det skøre og skæve også associeres til noget negativt. For elevernes vedkommende udmærker denne nye/ukendte aktivitet sig ved at tilbyde et læringsrum, hvor selv de kropsligt stærke kan føle sig udfordret, samtidig med at der er en behagelig genkendelighed i noget af det akrobatiske på gulv. Det kreative og performative bliver fremhævet overvejende positivt af alle parter, særligt med henvisning til det ikke konkurrence prægede som modsætning til den typiske idrætsdiskurs. Både elever og lærere bemærker, at dét, der kan siges at være kendetegnende – det skøre og skæve, altså det kreative og performative – kan synes krævende. Samtidig bliver netop det kreative og performative efterspurgt for at få lidt mere nycirkus og lidt mindre akrobatik og for at lade 'mestring' gå hånd i hånd med det kreative, som tilsammen kan udgøre en anden verden - kunstnerisk og som undervisningspraksis.
- Temaet 'artisterne' refererer til artisternes rolle, både som undervisere, som rollemodeller og i samspil med de involverede lærere. Gennemgående får artisterne ros. Her fremhæves det, at artisterne fremstår som en anden slags voksne, som kan udgøre en rollemodel, bl.a. fordi de repræsenterer målrettethed og passion. Artisternes begejstring for deres fag har langt overvejende en positivt afsmittende effekt, selvom dette også kan virke overvældende/afskrækkende, fordi kravene bliver for høje, eller fordi ikke alle elever stiller med en iboende interesse. Udover at repræsentere en særlig slags voksen har gruppen af artister tilsyneladende den fordel, at de repræsenterer forskellige lærerroller. Det opleves desuden, at artisterne udviser rummelighed, særligt over for de vilde unger, 'der ikke kan sidde stille'. I kraft af artisternes fuldstændige indtagelse af rummet kan lærerne komme til at føle sig overflødige. Det kan samtidig være krævende for lærerne at betragte ting gjort anderledes, end de selv ville have gjort.
- Temaet 'at arbejde sammen – kropsligt' refererer til det fysiske aspekt med fokus på 'det ikke-boglige', samarbejde og berøring. Nycirkus på Skemaet indgår i et stort udbud og adskiller sig væsentligt ved at være et ikke-bogligt tilbud med et dertilhørende særligt potentiale for de ikke-bogligt (skole)stærke. Samtidig med at tilbuddet adskiller sig, indgår det dog i den pulje af tilbud, der betoner vigtigheden af at opleve noget på egen krop som centralt i forhold til læringsudbyttet. Muligheden for at samarbejde og skabe sammenhold fremstår som væsentligt for alle parter, bl.a. idet eleverne igennem de kropslige øvelser får mulighed for at indtage nye roller i elevgruppen. Det fremhæves som positivt, at det 'at styrke sammenholdet' ikke er det centrale formål, men bliver en afledt effekt. Sammenholdet synes styrket, fordi afstanden helt

bogstaveligt bliver mindre mellem eleverne. Også afstanden mellem elev og artist bemærkes, idet artisternes kropslighed gør berøring mulig på en naturlig måde.

- Temaet 'et kærkomment tilbud' refererer til, at tilbuddet typisk rammer belejligt i forhold til opfyldelse af visse læringsmål og i forhold til at udgøre et afbræk i den vanlige skolegang. Uden undtagelse og uden skelen til økonomi ønsker alle involverede at kunne gentage forløbet. Særligt indfrielse af læringsmål i idræt er oplagte. Tilbuddet har primært været målrettet elever, men også lærere har profiteret af artisternes tilstedeværelse ved at kunne lade sig inspirere. Eleverne går ofte relativt uforberedt ind til forløbet. Således er referencerammen snarere at slippe for det vanlige end en aktiv stillingtagen til det forestående. Workshoppen er tilrettelagt, så alle kan deltage, og vedholdenhed prioriteres med plads til at fejle. Materialet er godt beskrevet og bruges nogle gange direkte i den videre kommunikation og andre gange som forlæg. Workshops ude af huset er kærkomne. Eleverne peger på, at workshoppen måske er bedre placeret i indskoling. Der fremsættes forslag om at tilrette workshoppen med en mellemliggende periode og at konkretisere kommunikationsmaterialet.

Anbefalinger til mulig handling

På baggrund af undersøgelsens resultater fremsættes her anbefalinger til mulig handling.

- Det anbefales i pr og undervisningsindhold at anvende den fortælling, der knytter sig til cirkus som det skøre og skæve.
- Det anbefales, at Nycirkus på Skemaet indskrives sig i elevernes univers som et ligeværdigt kulturelt tilbud.
- Det anbefales at have didaktisk opmærksomhed på, hvordan det fysiske og det kreative kan kombineres.
- Det anbefales at betone Nycirkus på Skemaet som en ikke konkurrencepræget aktivitet.
- Det anbefales, at artisterne bliver gjort bekendt de roller, de tildeles/optræder i og indtager.
- Det anbefales, at artisterne overvejer, hvordan deres begejstring indgår didaktisk.
- Det anbefales at finde måder at samarbejde med de involverede lærere.
- Det anbefales, at det fysiske aspekt med fokus på 'det ikke-boglige' dyrkes yderligere.
- Det anbefales, at det fysiske aspekt med fokus på samarbejde fortsat pågår som et ikke centralt formål.
- Det anbefales, at Nycirkus på Skemaet forholder sig aktivt til de øvrige tilbud på markedet, måske særligt de oplevelsesorienterede.
- Det anbefales at italesætte værdien af kropsligt nærvær – hinanden imellem.
- Det anbefales forsat at referere ret præcist til læringsmålene, særligt i idræt. (Bemærk, at læringsmålene fremover kun er vejledende.)
- Det anbefales at overveje, hvordan lærerne i højere grad kan profitere af workshoppen.
- Det anbefales at overveje, hvordan eleverne kan inddrages forud for forløbet.
- Det anbefales at fastholde et læringsmiljø med plads til at fejle.
- Det anbefales, at kommunikationsmaterialet efterses med blik for mulige konkretiseringer.
- Det anbefales, at kommunikationsmaterialet kan stå i sin egen ret med mulighed for justering.
- Det anbefales at overveje fordele og ulemper ved at rykke workshoppen ud af skolens fysiske rammer
- Det anbefales at overveje målgruppen i relation til rekruttering uden for skoleregii.
- Det anbefales at overveje udstrækningen af workshoppen, så der evt. indgår en mellemliggende periode.

Empiri, validitet og reliabilitet

Heri præsenteres evalueringens empiriske grundlag skabt i perioden september 2017 til marts 2018. Rapporten baserer sig på kvalitative interviews med involverede kommunalt ansatte samt med deltagende lærere foruden fokusgruppinterviews med elever. Herudover blev foretaget etnografiske observationer i forbindelse med de afviklede workshops. Der blev foretaget i alt 21 interviews: kommuner 5 stk., lærere 11 stk., elever 5 stk. fordelt på 5 kommuner og 10 skoler, der synes at udgøre et repræsentativt udsnit. Bemærk: Flere kommuner havde flere skoler involveret, og derfor er de to tal afvigende ift. hinanden. Det blev prioriteret at gennemføre interviewene 'live'/face-to-face ifm. de afviklede workshops, men af praktiske grunde blev enkelte interviews foretaget via Skype eller telefon. Alle fokusgruppinterviews foregik on location ved besøg på de pågældende skoler. Hver interview havde en varighed af ca. 30 min., og observationerne 30-120 min.

Denne rapport henvender sig til tilskudsgivere, til deltagere – herunder kommuner, skoler og lærere – samt til cirkusmiljøet ved at dokumentere væsentlige forhold omkring, hvorfor og hvordan gøre nycirkus som pædagogisk indsats.

Interviewene baserer sig på tre uafhængige og dog forbundne interviewguides, der blev udviklet til formålet og godkendt af KIT. KIT stillede kontaktdata til rådighed, og undertegnede indgik alle nødvendige aftaler med involverede parter. Alle henvendelser blev modtaget positivt, og med få undtagelser førte det til aftaler. Alle interviewede deltog frivilligt og optræder anonymt. Alle interviews er transskriberet og kodet for at indgå i nærværende analyse.

Undersøgelsens validitet beror på en forståelse af, at det er et repræsentativt udsnit, og at undersøgelsens kvalitative natur ikke intenderer at præsentere endegyldige svar, men at anvise tendenser og temaer, der kan belyse nycirkus' pædagogiske potentiale. Yderligere beror undersøgelsens validitet på processens gennemsigtighed. Forud for analysen blev transskriberingerne læst åbent igennem, og interessante passager kunne frit træde frem uden forudgående begrebslig eller teoretisk begrænsning. Derefter blev der foretaget fokuseret læsning indeholdende deduktivt bestemte kategorier. I kategoriseringen blev udsagn systematiseret og sorteret, og der er foretaget meningskondensering og -fortolkning for at lade meningsstrukturer fremkomme. Undersøgelsens progression har fortløbende været diskuteret med og godkendt af KIT. De tre uafhængige og dog forbundne interviewguides dannede afsæt for og struktur på de respektive samtaler med en høj grad af fleksibilitet til at dvæle ved de aspekter, der fremkom betydningsfulde i dialogen. Kodningen kunne have været kvalificeret ved at lade et arbejdsfællesskab diskutere og udvikle koderne undervejs. Dette synes dog mindre betydningsfuldt, eftersom interviewguidernes struktur og opbygning var anvisende for kodningen, dog med en åbenhed for inddragelse af yderligere ikke planlagte aspekter.

I de oprindelige interviewguides var også indlagt et aspekt vedr. transfer til øvrige hverdags- og skoleliv. Dette viste sig at give spekulative svar, fordi interviews lå i tilknytning til workshopafholdelse og derfor ikke havde det nødvendige tidsmæssige spænd til, at det havde udmøntet sig konkret.

Nøgletal for udbredelsen af Nycirkus på Skemaet 2014-19

Skoleår 2014/15

Antal elever: 2108
Antal lærere/lærerstuderende: 120
Antal aktivitetsdage: 87
Antal kommuner/byer: 17
Antal skoler/institutioner: 39

Skoleår 2015/16

Antal elever: 1478
Antal lærere/lærerstuderende: 149
Antal aktivitetsdage: 72,5
Antal kommuner/byer: 11
Antal skoler/institutioner: 29

Skoleår 2016/17

Antal elever: 1546
Antal lærere: 82
Antal aktivitetsdage: 103,5
Antal kommuner/byer: 10
Antal skoler/institutioner: 32

Skoleår 2017/18

Antal elever: 944
Antal lærere: 17
Antal aktivitetsdage: 55
Antal kommuner/byer: 6 (+ Tårnby med Viden i Kroppen)
Antal skoler/institutioner: 18

Skoleår 2018/19 (NB! Inkl. aktiviteter til marts 2019 samt pilotworkshops for MOVE IT!)

Antal elever: 1862 (inkl. forventet 100 i Sønderborg og MOVE IT)
Antal lærere: 28 (uden Sønderborg)
Antal aktivitetsdage: 58 (inkl. forventet 10 i Sønderborg)
Antal kommuner/byer: 7
Antal skoler/institutioner: 28 (inkl. 1 i Sønderborg og 3 i Brøndby)

I ALT

Antal elever: 7918
Antal lærere: 396
Antal aktivitetsdage: 376
Antal kommuner/byer: København, Frederiksberg, Tårnby, Rødovre, Hvidovre, Brøndby, Roskilde, Helsingør, Ballerup, Furesø, Rudersdal, Halsnæs, Hørsholm, Guldborgsund, Sønderborg, Randers, Aarhus, Aalborg, Thisted, Skagen = 20
Antal skoler/institutioner: 120 forskellige (inkl. 3 i Brøndby og 1 i Sønderborg)